

Подальший розвиток міжнародного права у сфері кіберпростору має бути спрямований на досягнення балансу між вимогами національної безпеки та захистом прав людини, з урахуванням сучасних умов воєнного стану та цифрових трансформацій.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Карвацька С.Б., Маник А.З., Яремчук В.В. Кіберпростір: міжнародно-правове регулювання та практика застосування прецедентного права МС ООН. <https://journal-app.uzhnu.edu.ua/article/view/328252>.
2. Залевська І. І., Удренас Г. І. Інформаційна безпека України в умовах російської військової агресії. *Південноукраїнський правничий часопис*. 2022. № 1–2. С. 20–26.
3. Schmitt M. N. (ed.). *Tallinn Manual 2.0 on the International Law Applicable to Cyber Operations*. Cambridge University Press, 2017. <https://www.cambridge.org/core/books/tallinn-manual-20-on-the-international-law-applicable-to-cyber-operations/>.
4. Грищенко С. М. Правове регулювання кібербезпеки в умовах цифрової трансформації суспільства. <https://il.ippi.org.ua/article/view/340519>.
5. М.О. Геревич, М.Т. Марушка *Право людини на кібербезпеку: сутнісні характеристики та проблеми забезпечення* <https://journal-app.uzhnu.edu.ua/article/view/345929>.
6. Конвенція Ради Європи про кіберзлочинність : міжнародний договір від 23 листопада 2001 р. (Будапешт). Рада Європи, 2001. <https://www.coe.int/en/web/cybercrime/convention-on-cybercrime>.
7. Регламент (ЄС) 2016/679 Європейського Парламенту і Ради від 27 квітня 2016 р. про захист фізичних осіб у зв'язку з обробкою персональних даних і про вільний рух таких даних (General Data Protection Regulation). Офіційний журнал ЄС, 2016. <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2016/679/oj>.
8. Резолюція Генеральної Асамблеї ООН 70/237 «Досягнення відповідальної поведінки держав у кіберпросторі в контексті міжнародної безпеки» від 23 грудня 2015 р. Організація Об'єднаних Націй, 2015. https://digitallibrary.un.org/record/1301308/files/A_72_327-EN.pdf.

МОСКАЛЕНКО ТЕТЯНА ВОЛОДИМИРІВНА

курсант 234 навчальної групи, Національна академія Державної прикордонної служби України імені Богдана Хмельницького

БОРОВСЬКИЙ ВІТАЛІЙ СТЕПАНОВИЧ

викладач кафедри прикордонної служби, Національна академія Державної прикордонної служби України імені Богдана Хмельницького

АНАЛІЗ ТА УЗАГАЛЬНЕННЯ БОЙОВОГО ДОСВІДУ ПІДРОЗДІЛІВ ДЕРЖАВНОЇ ПРИКОРДОННОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ У СУЧАСНІЙ ВІЙНІ

Повномасштабне вторгнення російської федерації на територію України 24 лютого 2022 року докорінно змінило умови виконання бойових завдань Державною прикордонною службою України (ДПСУ). Підрозділи відомства, що традиційно здійснювали охорону державного кордону в мирний час, були поставлені перед необхідністю вести активні бойові дії в умовах реального збройного конфлікту. Набутий у ході цих дій унікальний бойовий досвід потребує систематичного аналізу та узагальнення з метою підвищення боєздатності підрозділів ДПСУ.

Аналіз бойових дій підрозділів ДПСУ у 2022–2024 роках свідчить про те, що прикордонники зіткнулися з принципово новими для себе оперативно-тактичними задачами. Зокрема, було виявлено необхідність швидкої переорієнтації від завдань охорони кордону до безпосереднього

відбиття збройної агресії, проведення оборонних та наступальних операцій у взаємодії з підрозділами Збройних сил України, Національної гвардії та інших силових структур.

Серед ключових аспектів, що підлягають аналізу, виокремлюються такі напрями: організація системи управління підрозділами в умовах активних бойових дій; застосування тактики малих груп і дій у місті; протидія застосуванню противником безпілотних літальних апаратів; організація вогневого ураження і взаємодія з підрозділами вогневої підтримки; забезпечення логістики і тилового постачання в умовах бойового контакту.

Особлива увага у процесі узагальнення досвіду приділяється питанням морально-психологічного стану особового складу. Тривале перебування в зоні бойових дій, постійний вплив стресогенних чинників та необхідність прийняття рішень в умовах невизначеності висувають підвищені вимоги до психологічної стійкості та стресостійкості прикордонників. Вивчення методів збереження бойової ефективності в таких умовах є важливою складовою загальної роботи з узагальнення досвіду.

Важливим компонентом аналізу є вивчення ефективності застосування сучасних технічних засобів. Досвід бойових дій показав вирішальну роль розвідувальних БпЛА, засобів РЕБ, захищених каналів зв'язку та автоматизованих систем управління у підвищенні боєспроможності підрозділів. Водночас виявлено потребу в удосконаленні методик підготовки операторів безпілотних систем та фахівців з радіоелектронної боротьби.

Узагальнення бойового досвіду здійснюється шляхом систематичного збору та обробки звітних матеріалів підрозділів, проведення опитувань командирів і бійців, аналізу відеофіксацій бойових епізодів, а також порівняльного аналізу результатів виконання бойових завдань у різних оперативно-тактичних умовах. Отримані дані систематизуються та узагальнюються у відповідних методичних розробках, настановах і рекомендаціях.

Практичне впровадження результатів аналізу бойового досвіду здійснюється через коригування програм бойової підготовки особового складу ДПСУ, оновлення нормативно-правової та методичної бази, а також через безпосереднє навчання командирів підрозділів на основі реальних бойових прикладів. Такий підхід дозволяє скоротити час адаптації підрозділів до умов реального бою та підвищити ефективність їх бойового застосування.

Таким чином, систематичний аналіз та узагальнення бойового досвіду підрозділів Державної прикордонної служби України є невід'ємною умовою підвищення їх боєздатності та готовності до виконання завдань в умовах сучасної гібридної і збройної боротьби. Подальше дослідження даної проблематики сприятиме розвитку теорії та практики застосування підрозділів ДПСУ, вдосконаленню системи їх підготовки та оснащення відповідно до викликів сучасного безпекового середовища.

НАГОРНИЙ РОМАН ОЛЕКСАНДРОВИЧ

Київський інститут Національної гвардії України

РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ВПРОВАДЖЕННЯ ПІДХОДУ ДО ПЛАНУВАННЯ ОБОРОННОГО БОЮ СИЛАМИ НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІЇ УКРАЇНИ

На першому кроці війни противник мав значну перевагу у живій силі; механізованих підрозділах: бойових машинах піхоти (БМП), бронетранспортерах (БТР), бойових броньованих машинах (ББМ); танках; артилерії; авіації. Певні дні ініціатива залишалась однобічною. Прогнози рф та окремих західних країн були достатньо песимістичними для України. Проте, як стало зрозуміло згодом, кількісна перевага не завжди дає гарантії швидкої перемоги.

Противник, користуючись вагомою перевагою, прорвав державний кордон, просунувся в глибину держави на достатньо значну відстань та розгорнув широкий фронт. На той час оборона України не витримала переважаючого наступу противника. Але рішучість, відданість, наполегливість усіх підрозділів сил сектору безпеки та оборони дозволила переломити хід подій.